

Ekosofias Nyhetsbrev

JANUARI 2015 - TJUGOTREDJE ÅRGÅNGEN

JORDENS VARMASTE ÅR SEDAN TEMPERATURERNA BÖRjade MÄTAS 1880

Enligt tre av de stora väderinstituten (JMA, NOAA och NASA) var 2014 som helhet det varmaste året som registrerats. Det mest uppseendeväckande med 2014 års rekordvärme, enligt SMHI, är att det inte funnits några nämnvärda influenser av El Niño, vilken verkar globalt värmande.

Sedan 1950-talet har varje decennium varit varmare än det föregående. Även om enskilda års globala temperaturavvikelse varierar är trenden tydlig med att det blir varmare.

Den observerade utvecklingen med fortsatt ökad uppvärmning och nya temperaturrekord följer, enligt SMHI, den utveckling vi ser i klimatscenerierna. - Ett varmare väder gör att det blir vanligare med extremväder, till exempel blir skyfall kraftigare. När det blir varmare ökar avdunstningen från haven så det blir mer vattenånga i atmosfären. Förr eller senare ska ju den vattenången ner i form av regn eller annan nederbörd, säger Lars Bärring, SMHI.

Även Sverige hade ett år med rekordvärme. I Sverige var det drygt två grader varmare i fjol än medelvärdet. Och mycket varmt var det också i en rad andra länder. Till exempel slog Danmark, Frankrike och Storbritannien värerekord. Finland och Spanien hade sitt näst varmaste år, konstaterar NOAA i sin analys.

STÖRSTA INFLÖDET AV SYRERIKT VATTEN TILL ÖSTERSJÖN PÅ 100 ÅR

Under vintern har det flödat in nära 300 kubik kilometer syrerikt saltvatten i Östersjön. Det är den största mängden syrerikt vatten på över 100 år som strömmat in från Nordsjön, enligt tyska forskare. Siffrorna kommer från mätningar som det tyska Östersjöinstitutet i Warnemünde har gjort och även SMHI:s mätningar tyder på liknande resultat.

- Det blir en avsevärd förbättring av vattenkvaliteten på de här platserna, säger Thomas Hammarklint, oceanograf på SMHI.

Döda eller syrefattiga bottnar är ett av Östersjöns största miljöproblem och beror till stor del på övergödning och algblomning. Uppemot 30 procent av Östersjöns botten lider i dag av syrebrist. När nu nytt syrerikt vatten kommer in kan det ge nytt liv till bottarna och förhoppningsvis öka det hotade torskbeståndet.

WETTERSTRAND OCH WIJKMAN SKA STÄRKA SVERIGES MILJÖMÅLSARBETE

Maria Wetterstrand, tidigare språkrör för Miljöpartiet, blir ordförande för det nya Miljömålsrådet. Hon är positiv till att rådet kommer att ha möjlighet att ge inspel till regeringen om brister i miljömålssystemet och att rådet kan lyfta frågan om mer resurser om det skulle behövas. I rådet kommer det att sitta en representant från Länsstyrelserna och generaldirektörer från 16 olika myndigheter.

Den parlamentariskt sammansatta Miljömålsberedningen ska se över om Sverige ska inrätta en klimatlag. Det är en av beredningens utökade uppgifter när regeringen nu ger beredningen ett nytt direktiv och en ny ordförande, i form av Anders Wijkman, tidigare EU-parlamentariker för Kristdemokraterna och i dag bl a ordförande i den internationella tankesmedjan Romklubben. Beredningen ska föreslå ett klimatpolitiskt ramverk som ska innehålla ett nytt nationellt utsläppsminskingsmål till år 2050, sektorvisa mål för utsläppsminskningar och en strategi med styrmedel och åtgärder som ska ge en samlad och långsiktig klimatpolitik. Det är i ramverket som beredningen får i uppgift att utreda om det bör införas en klimatlag i Sverige. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2016.

BODOFOLKET I NIGERIA VINNER OLJESTRID MOT SHELL

Från 6 000 dollar till 83 miljoner dollar – efter tre år döms nu Shell att kompensera både individer och ett helt samhälle för oljespill i Nigeria. Resultatet av rättegången kan inte beskrivas som något annat än en seger för miljön och människorna i Nigeria. Oljespillet skedde i samband med att två oljeledningar spruckit i Ogonilandregionen i slutet av 2008 och bedöms vara den största olyckan på årtionden. 15 600 fiskare och jordbrukare har drabbats och varje drabbad ska kompenseras med 3 300 dollar, vilket motsvarar flera årsinkomster.

Utöver de individuella kompensationserna ska Shell betala 30 miljoner dollar till hela Bodofolket, en ursprungsbefolkning som lever i regionen. Det är en av de största utbetalningar som gjorts till ett samhälle.

- Kompensationen är ett steg mot rättvisa för Bodofolket, men rättvisan är uppfylld först när Shell städad upp ordentligt i de starkt förorenade bäckarna och våtmarkerna så att de som är beroende av fiske och jordbruk kan börja bygga upp sitt leverne igen.

KINAS KOLPRODUKTION SJÖNK 2014

Kinas kolproduktion tros ha sjunkit med 2,5 procent under 2014, detta jämfört med året innan då landet producerade 3,7 miljarder ton kol. Enligt nyhetsbyrån Reuters är det första gången en minskning sker sedan år 2000.

Uppskattningen om 2,5 procent kommer från China Coal Industry Association. Siffrorna för december är ännu inte presenterade, men fram tills i november hade kolproduktionen sjunkit med 2,1 procent, rapporterar Reuters.

Utvecklingen beror på flera faktorer, skriver Greenpeace i en analys. Det handlar bland annat om skärpta utsläppsregler för att förbättra luftkvaliteten, om effektiviseringsåtgärder, om ökad användning av förnybar energi och gaskraft samt om en långsammare tillväxttakt inom den tunga industrin.

Enligt analytiker som Reuters pratat med är det rimligt att anta att en minskning av kolproduktionen kommer ske även i år.

OBLIGATORISKT MED SOLCELLER PÅ STÖRRE BYGGNADER I INDIEN

I delstaten Haryana i nord-väst-ra Indien, har politikerna beslutat om en av de största satsningarna på solenergi i landet, rapporterar tidningen The Times of India. Befintliga såväl som nya byggnader som är större än 450 kvadratmeter måste, innan september i år, ha installerat solcellssystem på sina tak. Det rör exempelvis skolor, sjukhus, varuhus och kontor. Myndigheterna kommer att subventionera det hela med upp till 30 procent. De byggnadsägare som inte följer de nya reglerna kommer att bötfällas.

TROLLHÄTTAN BÄST PÅ AVFALLSHANTERING

Trollhättan är bäst i Sverige på avfallshantering, enligt Avfall Sveriges index för bästa avfallsverksamhet, som baseras på statistik för 2013. Där har Avfall Sverige vägt samman en mängd nyckeltal som speglar avfallsverksamheten, så som kundnöjdhet, återvinning av material och matavfall, avfallsmängd, avfallstaxa, kostnader och andel förpackningar och tidningar i hushållsavfallet.

Trollhättan har mycket nöjda kunder, hög matavfalls- och materialåtervinning samt mindre avfallsmängder än jämförbara kommuner. Samtidigt lyckas kommunen hålla nere kostnaderna för avfallshanteringen. På andra plats kom Falun och på tredje plats Ulricehamn.

NORGE SATSAR 29 MILJARDER PÅ NOLLTILLVÄXT FÖR PRIVATBILISM

Den norska regeringen har satt upp ett mål om nolltillväxt för privatbilism i de större städerna. 29 miljarder norska kronor satsas på nio storstadsregioner under 10 år. Det avslöjade Hans Silborn vid Statens Vegvesen på Transportforum i Linköping den 8 januari. I Sverige satsas betydligt mindre pengar: 500 miljoner satsas i fyra år för att teckna avtal för att öka kollektivtrafiken och få en bättre stadsmiljö. Fredrik Pettersson, forskare vid Lunds universitet, menade att det trots mål om en fossiloberoende fordonsflotta 2030, inte händer mycket på transportområdet i Sverige.

– Utvecklingen går åt fel håll. Politisk styrning krävs. Den svenska infrastrukturplaneringen är inte hållbar. Man har inte lyckats motverka oönskade trender trots investeringar som är större än någonsin i järnväg och vägar, sade Fredrik Pettersson på Transportforum.

VOLKSWAGEN: DET BEHÖVS STYRMEDEL FÖR ATT NÅ FOSSILFRIHET

Trenden med en ökad andel fossilfria fordon i Sverige är bruten. Sänkt oljepris, höjda priser på fordonsgas och en brist på långsiktiga styrmedel från politikerna har lett till att det i dag är energieffektiva dieselmotorer som är miljöbilsköparens första val.

– Det intressanta är att alla är för en fossilfri fordonsflotta. Samtidigt så tycks politikerna tro att det inte behövs några styrmedel. Den här oklarheten driver mot rationella val, och i dag är ett rationellt val för en bilköpare en snål diesel, säger Sten Forsberg, vd på Volkswagen Personbilar Sverige till Miljörapporten Direkt. Ser man på de övergripande mål som finns för minskade utsläpp från transporterna så räcker det emellertid inte med energieffektiva fossilmotorer, vi måste gå mot en elektrifiering.

Sten Forsberg menar att det kan komma att krävas särskilda åtgärder för att nå utsläppsmålen för trafiken.

– Om bensin och diesel blir ännu billigare kanske man måste göra riktade satsningar på fossilfritt. Politikerna måste koppla beslut till de ambitioner för fossilfritt som man säger sig ha.

TAXI STOCKHOLM SATSAR STORT PÅ TESLA

De två taxibolag i Stockholm som slåss om tättpositionen på miljöområdet tar vitt skilda strategiska beslut om elbilar. Medan Taxi 020 tills vidare väljer bort rena elbilar satsar Taxi Stockholm i år stort på Tesla Model S.

– Under förra året hade vi två Nissan Leaf i trafik med bara goda erfarenheter. Nu går vi vidare och rullar till att börja med ut två Tesla Model S. Och om allt går enligt planerna köper vi ytterligare åtta Tesla under året, säger Carina Herly, marknadschef på Taxi Stockholm till Miljörapporten Direkt.

Tesla, som är den i särklass dyraste elbilen på marknaden, kan trots det bli en lönsam affär för taxinäringen bland annat genom bilens långa räckvidd på i genomsnitt 35 mil per laddning.

EKOÖKNING I SVERIGE 2014: PLUS 38 PROCENT

Ekotrenden tilltog ytterligare i styrka under andra hälften av 2014. Det är både de svenska konsumenternas efterfrågan och detaljhandelns aktivare arbete i butik som driver försäljningsökningen. Totalt ökade den ekologiska livsmedelsförsäljningen med 38 procent 2014.

- Det är svenskproducerat som i hög grad står för ekoökningen. Konsumenterna vill köpa ekologiskt och svenskt. Periodvis har marknadens också präglats av brist. Försäljningsökningen kunde alltså varit ännu högre, säger Cecilia Ryegård, Ekoweb.

BÄTTRE SKYLTVNING LEDER TILL ATT FÖRSÄLJNINGEN AV EKOLOGISKT ÖKAR

Genom att bättre märka ut de ekologiska produkterna i matbutiken kan försäljningen av vissa ekologiska varor som kaffe och olivolja öka markant. Det

rapporterar Sveriges Radios Ekot som hänvisar till en ny undersökning gjord av Handelns utredningsinstitut, HUI.

– Det är väldigt mycket information i en dagligvarubutik. Skyltningen gör att hela det ekologiska sortimentet blir synligt för konsumenterna, säger Sven-Olov Daunfeldt, forskningschef på HUI Research.

Enligt Ekot lyckades exempelvis Ica Maxi i Gävle öka försäljningen av ekologiskt kaffe och ekologisk olivolja med mellan 40 och 50 procent när butiken satte upp gröna utstickande skyltar på hyllkanterna.

STRÄNGARE MILJÖLAGAR SKADAR INTE FÖRETAGEN

Ofta hävdar företag och branschorganisationer att strängare miljölagstiftning skulle skada deras ekonomi betydligt. Men ofta är oron ogrundad. Det konstateras i rapporten Cry Wolf, som publiceras av internationella kemikaliesekretariatet ChemSec.

I rapporten ges exempel på näringslivets tidigare kostnadsberäkningar för att följa föreslagna miljöregler och jämför dem med de faktiska kostnaderna efter det att lagarna har trätt i kraft. Ett vanligt argument är att kostnaderna för lagefterlevnad skulle bli så höga att arbetstillfällen går förlorade.

Men forskning visar att så inte är fallet. Snarare har kostnaderna för näringslivet, för att anpassa sig till miljöpolitiken, minskat sedan 1990-talet. Och näringslivet har lyckats väl med att anpassa sina verksamheter till nya regler. I de egna beräkningarna används ofta alltför statiska kostnadsmodeller, kostnadsänkningar som resultat av lagefterlevnad ignoreras och man underskattar också affärsmässiga fördelar av tidig anpassning efter ny lagstiftning.

– Att näringslivet överskattar kostnaderna för att följa miljölagstiftning är ett stort hinder för att införa nya regler och lagar för att skydda hälsa och miljö.

NORDEA SLÄNGER UT MILJÖBOVAR

Nordea kapitalförvaltning slutar investera i företag som utvinner brunkol.

Bolaget planerar att under årets första kvartal utesluta 30-50 företag vars affärsmodell i huvudsak är utvinning av brunkol, enligt ett policybeslut som man tog i slutet av 2014. Nordea kapitalförvaltning är Nordens största kapitalförvaltare och förvaltar cirka 1 900 miljarder kronor. Beslutet om att upphöra med exponering mot företag som utvinner brunkol gäller samtliga fonder.

– Vi utvärderar löpande riskerna för våra investeringar, och här anser vi att det finns andra saker som är mer hållbara att investera i, säger Sasja Beslik, chef för ansvarsfulla investeringar, till Miljöaktuellt.

CHALMERS SÄLJER FOSSILA INNEHAV

Stiftelsen Chalmers tekniska högskola har beslutat att sälja sina innehav i olje-, gas- och kolbolag. Enligt Olivia Linander från 350.org, en organisation som driver kampanjen "Fossil Free" mot universitet över hela världen, är Chalmers det första lärosätet i Sverige att ta beslutet att sälja sina innehav i fossila bolag.

– Nu visar Chalmers framfötterna. Det här beslutet ger dessutom ännu mer kämpaglöd till studenter på andra skolor som jobbar för att deras lärosäten ska göra samma sak, säger Olivia Linander till Miljöaktuellt.

I ett mötesprotokoll från Chalmers står:

"Stiftelsen har tillgångar i ytterst få bolag som direkt äger fossila tillgångar, knappt 5 miljoner kronor, 0,2 % av den förvaltade portföljen. Stiftelsen avser att avveckla de bolagen så snart det är möjligt, vilket hanteras inom den löpande förvaltningen."

I protokollet står även att Chalmers fortsatt aktivt ska exkludera de bolag som "har bundna fossila tillgångar ägda för exploatering".

PÅVEN UPPMANAR VÄRLDENS KATOLIKER ATT AGERA I KLIMATFRÅGAN

Påven Franciskus väntas i mars presentera ett viktigt dokument, kallat encyclical, där han uppmanar världens 1,2 miljarder katoliker att agera i klimatfrågan. Dokumentet som berör klimatförändringar och humanekologi kommer att sändas till världens 5 000 katolska biskopar och 400 000 präster som ska sprida vidare budskapet till världens katoliker. Påven vill även ordna ett möte mellan världens religiösa ledare för att uppmärksamma frågan om klimat och rättvisa. Målet är att påverka FN:s klimattoppmöte i Paris och ett FN-möte i New York där världens länder ska enas om nya mål om fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

Grundläggande miljöutbildning - den 19 februari 2015

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande. Seminariet ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad

medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.
Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

IPCC:s femte klimatrapport - risker och möjligheter för företag?

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av IPCC:s senaste klimatrappporter. Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För att prenumerera klicka på länken i huvudet.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus; romanus@ekosofia.se, eller 031 - 708 66 51.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg; magnus.ruberg@ekosofia.se eller 031 - 708 66 52.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekософи – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång. Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod. Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg

För ytterligare information – www.ekosofia.se

Ekosofia AB - Anders Carlssons gata 7, 417 55 Göteborg - Tel 031 - 708 45 50